

Halina Dąbrowska, Mirosław Zybert

ROSYJSKI raz a dobrze

Intensywny kurs języka rosyjskiego
w 30 lekcjach

LINGO
języki nieobce

Projekt okładki serii: Marcin Rojek, 2-arts.com

Projekt makiety i opracowanie graficzne: Studio 27, studio27@qdnnet.pl

Zdjęcie na okładce: Corel Professional Photos

Redakcja i korekta: Nina Gierus, Paweł Pokora

Lektorzy: Aleksander Chochłowski, Nina Gierus, Yaroslav Kanishchev, Miłogost Reczek

Dźwięk i montaż: Leszek Czernicki

Program komputerowy i gry językowe na płycie CD-ROM: Edgard, www.edgard.com.pl

Skład i łamanie: Studio 27

Druk i oprawa: Pozkał

© Copyright by Wydawnictwo Lingo sp.j., Warszawa 2005, www.WydawnictwoLingo.pl

© Copyright for the text by Mirosław Zybert, Tadeusz Dąbrowski

ISBN 83-60287-05-8

Spis treści

Wstęp	6	Урбк 6	26
Русский алфавит	8	Как в́аша фами́лия?	
Урбк 1	9	Wyrażenia меня́ зову́т... мой фами́лия...	
Кто э́то? Что э́то?		Zwroty grzecznościowe używane przy powitaniu i pożegnaniu.	
Litery: А Э О К Т Н Ч П Б		То жу́з потра́фисз! Sprawdź się!	29
Akcent, о nie akcentowane, intonacja, wymowa spółgłoski ч . Opuszczanie w zdaniach form czasownika posiłkowego бу́д w czasie teraźniejszym. Wskazywanie osób i przedmiotów.		Урбк 7	30
Урбк 2	11	Я учу́ русский язы́к	
Где он? Где она́? Где онí?		Koniugacja II czasowników: czasowniki учи́ть, говори́ть . Przysłówki rosyjskie z przedrostkiem по .	
Litery: Е Ё ю я и г д м р		Урбк 8	34
Określanie miejsca znajdowania się. Wymowa samogłosek jotowanych.		Ян ёдет в Росси́ю	
Урбк 3	13	Zwroty grzecznościowe wyrażające prośbę i podziękowanie. Pytania где? Куда́? о́ткуда?	
Как теб́я́ зову́т? Как вас зову́т?		Użycie par przyimków: в – из, на – с .	
Litery: в з й с ф ш х у		Урбк 9	37
Przedstawianie się. Formy grzecznościowe – zwracanie się do różnych osób. Wymowa spółgłoski ш .		Мне нужна́ гости́ница...	
Урбк 4	16	Przysłówki (не)далеко́ от, бли́зко от . Nazwy dni tygodnia. Odmiana rzeczowników rodzaju żeńskiego i męskiego zakończonych na -а, -я .	
Где ты живёшь? Где вы живёте?		Урбк 10	41
Litery: л ж ь ы ц		В но́мере	
Wymowa spółgłosek л, ж, ц . Znak miękki i jego funkcje. Formy osobowe czasownika жить .		Różnice w określaniu kondygnacji w j. polskim i rosyjskim. Liczebniki główne i porządkowe od 1 do 10. Zwroty grzecznościowe używane zwykle na początku i na końcu rozmowy telefonicznej. Czasownik хотеть .	
Урбк 5	20	То жу́з потра́фисз! Sprawdź się!	46
Кто ты? Где ты рабо́таешь?			
Litery: щ ь			
Nazwy wybranych zawodów i miejsc pracy. Formy osobowe czasowników koniugacji I. Wymowa spółgłosek ч, щ . Znak twardy i jego funkcje.			

Урок 11 47

В Москвѣ

Wyrażenia **расположен на реке, на море, на берегу**. Odmiana rzeczowników rodzaju męskiego zakończonych na spółgłoskę twardą.

Урок 12 50

Деньги

Pieniądze w Rosji. Wymiana pieniędzy. Rzeczowniki rodzaju żeńskiego zakończone na spółgłoskę miękką.

Урок 13 54

Где вы уже были? Где вы будете?

Czas przeszły czasowników. Czas przyszły złożony czasowników niedokonanych. Wyrażenie **слушать (что?)**.

Урок 14 57

Чем вы увлекаетесь?

Что любите делать?

Czasowniki zwrotne: **увлекаться, интересоваться, заниматься**. Nazwy sprzętu technicznego: komputer, телефон комórkowy itp.

То już potrafisz! Sprawdź się! 62

Урок 15 63

В гостях

Formy grzecznościowe stosowane podczas zawierania znajomości. Rodzina i jej członkowie. Składanie życzeń z różnych okazji. Odmiana rzeczowników rodzaju żeńskiego **мать i дочь**.

Урок 16 68

Сколько тебе лет?

Określanie wieku. Liczebniki główne do 100. Pisownia znaku miękkiego w liczebnikach głównych. Połączenia rzeczownika **год** z liczebnikami.

Урок 17 71

Как вы себя чувствуете?

Określanie samopoczucia i stanu zdrowia. Wyrażenia: **чувствовать себя, у меня болит, заболеть (чем?)**. Odmiana zaimków osobowych: **я, ты, он, она, онó, мы, вы, они**. Wyrażenie **звонить (кому?)**.

Урок 18 76

В театре

Słowa i wyrażenia niezbędne w rozmowach o teatrze. Rzeczowniki rodzaju nijakiego zakończone na **-о, -е**.

Урок 19 83

На даче

Określanie wielkości w przybliżeniu. Przymiotniki twardo- i miękkotematowe.

То już potrafisz! Sprawdź się! 91

Урок 20 94

Поговорим о погоде

Pory roku, nazwy miesięcy. Przymiotniki twardo- i miękkotematowe – utrwalenie.

Урок 21 100

В ресторане

Nazwy podstawowych posiłków, dań. Zamawianie potraw. Odmiana czasowników **есть i пить**.

Урок 22 106

Покупаем сувениры

Zwroty i wyrażenia używane przez kupujących i sprzedawców. Odmiana czasowników **купить i покупать**.

Урок 23

110

Покупаем продукты

Zakupy artykułów żywnościowych. Nazwy działów w sklepie spożywczym. Nazwy i miary podstawowych artykułów spożywczych.

To już potrafisz! Sprawdź się!

115

Урок 24

117

Как доехать до...?

Pytanie o drogę. Formy trybu rozkazującego dla 2 osoby I. poj. i I. mn.

Урок 25

121

Едем на метро

Zwroty i wyrażenia związane z podróżą metrem. Użycie i odmiana czasowników **подниматься** i **спускаться**.

Урок 26

125

Едем на машине

Zwroty i wyrażenia związane z podróżą samochodem. Zaimki dzierżawcze: **мой, наш**. Odmiana i użycie czasownika **ждать**.

To już potrafisz! Sprawdź się!

132

Урок 27

134

В книжном магазине

Książki i ich rodzaje. Rzeczowniki rodzaju męskiego zakończone na spółgłoskę miękką: **покупатель, рубль, путеводитель, музей**.

Урок 28

138

На железнодорожном вокзале

Rodzaje pomieszczeń na dworcu. Zwroty grzecznościowe i wyrażenia związane z podróżą koleją. Pytanie o godzinę. Określanie czasu zegarowego (oficjalne i potoczne). Liczebniki porządkowe od 1 do 12 w mianowniku i dopełniaczu.

Урок 29

145

В Санкт-Петербурге

Wyrażenia **памятник (честь?)** i **памятник (кому?)**.

Pisownia imion własnych w języku rosyjskim. Odmiana rzeczowników typu: **время**.

To już potrafisz! Sprawdź się!

150

Урок 30

152

На почте

Rodzaje listów i telegramów. Zwroty i wyrażenia związane z prowadzeniem korespondencji. Odmiana zaimków wskazujących **этот, тот**.

Урок 31

157

В новой квартире

Nazwy mebli i sprzętów używanych w gospodarstwie domowym. Określanie czasu z użyciem przyimka **через**. Odmiana rzeczownika **семья**.

Урок 32

163

Летим на самолёте

Zwroty i wyrażenia związane z podróżą samolotem. Określanie daty: dzień miesiąca, dzień tygodnia. Mianownik liczebników porządkowych od 1 do 31 w rodzaju nijakim.

Урок 33

167

Приглашение в Польшу

Stopień wyższy i najwyższy przymiotników. Wyrażenie **благодарить (кого? за что?)**.

To już potrafisz! Sprawdź się!

173

Słownik rosyjsko-polski

176

Wstęp

Samouczek języka rosyjskiego przeznaczony jest dla osób, które chcą samodzielnie rozpocząć naukę tego języka. Dla nich, przede wszystkim, przeznaczone jest pięć pierwszych lekcji, w których mogą zapoznać się z alfabetem rosyjskim oraz podstawowymi zasadami wymowy, akcentu i intonacji rosyjskiej.

Z samouczka mogą też korzystać ci, którzy kiedyś rozpoczęli naukę, jednak długa przerwa i brak kontynuacji spowodowały utratę nabytych umiejętności.

Zasadniczym celem, który założyli autorzy, jest ukształtowanie u uczących się podstawowych umiejętności w zakresie posługiwania się językiem rosyjskim w wybranych sytuacjach, w których mogą i będą kontaktować się z osobami posługującymi się tym językiem.

Jak się uczyć?

Przed przystąpieniem do nauki należy zapoznać się ze strukturą podręcznika, co w znacznym stopniu ułatwi efektywne korzystanie z niego.

Materiał poszczególnych lekcji to uporządkowany zbiór ćwiczeń, ułożonych w optymalnej, naszym zdaniem, kolejności, w której należy je wykonywać.

Prezentacji nowego materiału dokonujemy w dialogach wstępnych lub krótkich tekstach, którym towarzyszy zazwyczaj polecenie: posłuchaj, powtórz, przeczytaj. Kolejność tych czynności ma duże znaczenie:

- Dialog powinien być najpierw wysłuchany z nagrania (najlepiej 2 lub 3-krotnie). Zrozumienie treści ułatwi podane słownictwo oraz tłumaczenie całości tekstu w końcu rozdziału (lekcji).
- Następnie dialogi powinny być powtórzone z towarzyszeniem nagrania, a później samodzielnie, małymi fragmentami. Ważnym elementem umożliwiającym komunikację w języku rosyjskim jest wymowa, akcent i intonacja. Żeby je opanować w stopniu nie zakłócającym porozumiewania się, nie wystarczy teoretyczna znajomość ich zasad. Właśnie powtarzanie głośnie zapewni nam niezbędne ćwiczenie wymowy, akcentu i intonacji rosyjskiej.
- Ciche oraz głośne odczytanie tekstu dialogów służy rozpoznawaniu liter, kojarzeniu ich z dźwiękami i kształtowaniu podstaw techniki czytania. Czytaniu w pierwszej fazie powinno towarzyszyć równoczesne odsłuchiwanie nagrania.
- Ćwiczenia występujące bezpośrednio po dialogach są z nimi ściśle związane i ich wykonanie nie wymaga znajomości innych form językowych niż zastosowane w dialogach.
- Kolejne ćwiczenia służą zastosowaniu zwrotów i wyrażeń językowych z dialogów w innych, podobnych sytuacjach z życia codziennego. Niezbędny do tego materiał słownikowy i gramatyczny podawany jest w podrozdziałach „To trzeba wiedzieć” i „To ważne”.

Autorzy prezentują materiał gramatyczny tylko w takim zakresie, jaki jest w danej chwili niezbędny do zastosowania w ćwiczeniach i potrzebny na danym etapie nauczania. Tak, na przykład, przy określaniu czasu liczebniki podawane są tylko do 30 i tylko w formach niezbędnych do realizacji tego celu, natomiast przy określaniu wieku ich zakres zostaje rozszerzony do 100. Objasnienia gramatyczne podawane są w języku polskim. Wzory koniugacyjne i deklinacyjne zamieszczone są w całości, aby uczący mógł poznać całokształt zagadnienia i wykorzystać tylko to, co jest mu aktualnie niezbędne. Prezentacji materiału gramatycznego towarzyszą ćwiczenia utrwalające i kontrolujące jego stosowanie.

- Zawsze po kilku lekcjach pojawia się krótki rozdział „To już potrafisz! Sprawdź się!”, zawierający zestaw ćwiczeń kontrolujących nabyte umiejętności.
- Rozwiązania ćwiczeń, zarówno ze wspomnianego rozdziału, jak i z poszczególnych lekcji znajdzie uczący się na końcu każdej lekcji „Klucz do ćwiczeń”. Te ćwiczenia, które wymagają indywidualnej wypowiedzi uczącego się, nie mają rozwiązań w kluczu.
- W niektórych lekcjach wprowadzono krótkie teksty do czytania bez ich tłumaczenia na polski. Dotyczą one najczęściej zagadnień związanych z kulturą Rosji. Zawierają poznane wcześniej słownictwo, a w przypadku trudności uczący się może skorzystać z za-

mieszczonego na końcu podręcznika słowniczka rosyjsko-polskiego.

- Nieocenioną pomocą w przyswajaniu prawidłowej wymowy czy nauce rozumienia ze słuchu są umieszczone na płycie audio CD nagrania, dokonane przez rodowitych Rosjan. Słówka czytane są najpierw przez polskiego, a potem rosyjskiego lektora, dzięki czemu łatwo można je sobie powtarzać, słuchając choćby w samochodzie. Przy wszystkich fragmentach książki, które zostały nagrane, umieściliśmy symbole z numerami odpowiadających im ścieżek.
- Symbole odsyłają do towarzyszącego książce programu multimedialnego, który poszerza możliwości kursu o interaktywne sposoby nauki z wykorzystaniem komputera (dotyczy pełnego pakietu multimedialnego z dołączoną płytą CD-ROM; w przypadku zakupu wersji z samą płytą audio, CD-ROM można w każdej chwili zamówić w internecie na stronie www.WydawnictwoLingo.pl).

W trakcie uczenia się wskazany jest również stały kontakt z „żywym” językiem. Najlepszy i najłatwiejszy obecnie kontakt z językiem zapewnia internet. Dlatego też w samouczku w wielu lekcjach znajdują się odsyłacze do konkretnych rosyjskich stron www, związanych tematycznie z daną lekcją.

Życzymy sukcesów w nauce języka rosyjskiego!

Autorzy

Рѹсский алфавѣт

02

LITERY DRUKOWANE I PISANE				NAZWA LITERY
А	а	<i>А</i>	<i>а</i>	а
Б	б	<i>Б</i>	<i>б</i>	бэ
В	в	<i>В</i>	<i>в</i>	вэ
Г	г	<i>Г</i>	<i>г</i>	гэ
Д	д	<i>Д</i>	<i>д</i>	дэ
Е	е	<i>Е</i>	<i>е</i>	йэ
Ё	ё	<i>Ё</i>	<i>ё</i>	йо
Ж	ж	<i>Ж</i>	<i>ж</i>	жэ
З	з	<i>З</i>	<i>з</i>	зэ
И	и	<i>И</i>	<i>и</i>	и
Й	й	<i>Й</i>	<i>й</i>	и краткое
К	к	<i>К</i>	<i>к</i>	ка
Л	л	<i>Л</i>	<i>л</i>	эль
М	м	<i>М</i>	<i>м</i>	эм
Н	н	<i>Н</i>	<i>н</i>	эн
О	о	<i>О</i>	<i>о</i>	о
П	п	<i>П</i>	<i>п</i>	пэ

LITERY DRUKOWANE I PISANE				NAZWA LITERY
Р	р	<i>Р</i>	<i>р</i>	эр
С	с	<i>С</i>	<i>с</i>	эс
Т	т	<i>Т</i>	<i>т</i>	тэ
У	у	<i>У</i>	<i>у</i>	у
Ф	ф	<i>Ф</i>	<i>ф</i>	эф
Х	х	<i>Х</i>	<i>х</i>	ха
Ц	ц	<i>Ц</i>	<i>ц</i>	цэ
Ч	ч	<i>Ч</i>	<i>ч</i>	че
Ш	ш	<i>Ш</i>	<i>ш</i>	ша
Щ	щ	<i>Щ</i>	<i>щ</i>	ща
Ъ		<i>ъ</i>		твёрдый знак (znak twardy)
Ы		<i>ы</i>		ы
Ь		<i>ь</i>		мягкий знак (znak miękki)
Э	э	<i>Э</i>	<i>э</i>	э оборотное
Ю	ю	<i>Ю</i>	<i>ю</i>	йу
Я	я	<i>Я</i>	<i>я</i>	йа

Czy wiesz, że

... nazwa alfabetu rosyjskiego – cyrylica – pochodzi od imienia Cyryl. Imię to nosił mnich, który wraz ze swym towarzyszem Metodym w IX wieku szerzył chrześcijaństwo na

Rusi i opracował alfabet słowiański. Alfabetem tym, opartym na greckim, posługują się do dzisiaj Słowianie wschodni i południowi.

1. Кто это? Что это?

Litery rosyjskie drukowane: **А а** – a **Э э** – e **О о** – o **К к** – k
Т т – t **Н н** – n **Ч ч** – cz **П п** – p
Б б – b

Litery rosyjskie pisane: *А а* *Э э* *О о* *К к*
П п *Н н* *Ч ч* *П п*
Б б

1. Posłuchaj, powtórz, przeczytaj:

A: Кто это?

A: Это почта?

B: Это Анна.

B: Почта.

A: А это кто?

A: А это что?

B: Это Ната.

B: Это банк.

A: А кто это?

B: Это кот.

Zapamiętaj

- W języku rosyjskim w odniesieniu do zwierząt, ryb i ptaków stosujemy pytanie **кто?**
- W zdaniach rosyjskich czasownik posiłkowy być w czasie teraźniejszym jest pomijany. Rzeczownik ma formę mianownika.

Porównaj:

Это почта? – To jest poczta?

2. Uzupełnij dialogi

–

–

– Это Ната.

– Это банк.

–

–

– Это Анна.

– Это почта.

3. Zapytaj kto to jest lub co to jest?

Это почта. Это кот. Это Анна. Это банк.

To trzeba wiedzieć

Bardzo ważny jest w języku rosyjskim akcent, który (inaczej niż w języku polskim) jest ruchomy. Znaczy to, że w różnych formach tego samego wyrazu może on się przemieszczać, na przykład:

окно́ (mianownik l. poj.) **окна́** (mianownik l. mn.).

- 1.** Wymowa niektórych samogłosek zależy od pozycji akcentu, szczególnie samogłoski o. Jeżeli samogłoska o znajduje się przed akcentem, wymawiamy ją jak a, np.: **око́** (**aknó**), natomiast, gdy znajduje się w pozycji po akcencie wymawiamy ją jak krótki dźwięk pośredni między a i y, np.: **о́то**.

- 2.** Samogłoskę **о** wymawiamy jak **o** jedynie jeśli jest ona akcentowana, np.: **пóчта**. Wymawiamy ją jednak nieco inaczej niż w języku polskim: dłużej i mocniej, z większym zaokrągleniem ust.

Dla ułatwienia w samouczku akcent oznaczany będzie ukośną kreską nad samogłoską akcentowaną.

- 3.** Spółgłoska **ч** należy do spółgłosek, które w języku rosyjskim wymawiamy zawsze miękko, np.: **пóчта**.

Jednak w niektórych wyrazach, jak na przykład **что**, spółgłoskę tę wymawiamy jako **sz (szto)**.

- 4.** W języku rosyjskim zdania pytające wypowiadamy z intonacją wznoszącą na sylabie akcentowanej, np.:

Кто это? А это кто? Это Анна? Это почта?

Natomiast zdania oznajmujące wypowiadamy z intonacją opadającą (zob. ćw. 4), np.: **Это Анна.** **Это банк.**

- **4.** Posłuchaj, powtórz, przeczytaj:

о́кно (м. л. рој.) – о́кна (м. л. мн.); по́чта, что.

Кто это? А это кто? Это Анна? Это почта? Это Анна. Это банк.

- 5.** Przeczytaj tekst pisany.

Кто́ это? Это́ Анна. Это́ Ната. Это́ кот. Что́ это? Это́ по́чта.
Это́ банк.

Klucz do ćwiczeń

Ключ до вѣнчен

2. Где он? Где она? Где они?

Litery rosyjskie drukowane: **Е, е** – ie (je) **Ё, ё** – io (jo) **Ю, ю** – iu (ju)
Я, я – ia (ja) **И, и** – i **Г, г** – g
Д, д – d **М, м** – m **Р, р** – r

Litery rosyjskie pisane: *Е е* *Ё ё* *Ю ю*
Я я *И и* *Г г*
Д д *М м* *Р р*

  1. Posłuchaj, powtórz, przeczytaj:

A: Где Кáтя?

B: Кáтя дóма.

A: А Ю́ра?

B: Ю́ра на по́чте.

A: А те́тя и дядя?

B: Те́тя и дядя на рабо́те.

Słówka i zwroty

дóма – w domu

на рабо́те – w pracy

те́тя – ciocia

дядя – wujek

2. Odpowiedz na pytania:

Где Ю́ра?

Где Кáтя?

А где те́тя и дядя?

3. Uzupełnij dialog:

–

–

– Кáтя дóма.

Те́тя и дядя на рабо́те.

–

– И Ю́ра дóма.

4. Zapytaj, gdzie są te osoby.

Katia
Jura

ciocia i wujek
Anna i Nata

5. Powiedz po rosyjsku, gdzie są osoby wymienione w ćwiczeniu 4.

To trzeba wiedzieć

Litery rosyjskie **е, ё, ю, я**, nazywane również samogłoskami jotowanymi, mogą odpowiadać różnym głoskom, zależnie od pozycji, w której występują:

- po spółgłosce odpowiadają samogłoskom **е, о, u, а**, jednocześnie oznaczając miękkość spółgłoski, która je poprzedza, na przykład: (w transkrypcji: znak ' oznacza miękkość)

дядя – d'ad'a

метр – m'etro

тетя – t'ot'a

бур – b'uro

- po samogłosce lub na początku wyrazu litery te odpowiadają połączeniom głosek **je, jo, ju, ja** i tak je wymawiamy, na przykład:

едет – jed'et

юра – Jura

моя – maja

роет (ryje – czynność) – rojet

моё дерево (moje drzewo) – majo d'er'ewo

! Samogłoska **ё** jest zawsze akcentowana.

Klucz do ćwiczeń

2. Юра на почте. Катя дома. Тётя и дядя на работе. 3. Где Катя? Где Юра? Где тётя и дядя? 4. Где Катя? Где Юра? Где тётя и дядя? А где Анна и Ната? 5. Катя дома. Юра на почте. Тётя и дядя на работе. А Анна и Ната дома.

3. Как тебя зовут? Как вас зовут?

Litery rosyjskie drukowane: В, в – w З, з – z Й, й – j С, с – s
Ф, ф – f Ш, ш – sz Х, х – ch У, у – u

Litery rosyjskie pisane: В в З з Й й С с
Ф ф Ш ш Х х У у

1. Posłuchaj, powtórz, przeczytaj:

A: Девочка, как тебя зовут?

B: Меня зовут Катя.

A: А брата Ани как зовут?

B: Брата Ани зовут Дима.

A: А как зовут сестру Ани?

B: Сестру Ани зовут Нина.

A: Как вас зовут?

B: Меня? Меня зовут Андрей
Петрович.

A: А как зовут шефа дяди?

B: Его зовут Борис Андреевич.

Słówka i zwroty

Как тебя зовут? – Jak masz na imię?

Меня зовут... – Mam na imię...

Как вас зовут? – Jak pan (pani) ma na imię?

Как зовут шефа? – Jak szef ma na imię?

2. Odpowiedz на pytania:

Как тебя зовут?

Как зовут брата Ани?

Как зовут сестру Ани?

Как зовут шефа дяди?

3. Uzupełnij dialogi.

- Как зовут? – Как зовут?
- Меня зовут Фёдя. – зовут Вадим Фёдорович.
- А как зовут сестру́ Ани? – А как зовут?
- зовут Нина. – зовут Максим Антонович.

4. Przetłumacz na język rosyjski:

Mam na imię Piotr.

Ona ma na imię Renata, a on – Jacek.

A jak ty masz na imię?

Jak pan ma na imię?

Jak pani ma na imię?

To trzeba wiedzieć

1. W języku rosyjskim pytając o imię używamy konstrukcji językowej

Как тебя́ (его́, её, вас, их) зовут?

Odpowiada to polskiej konstrukcji

Jak ty (on, ona, wy, oni) masz (macie) na imię?

Na pytanie

Как тебя́ (его́, её, вас, их) зовут?

Odpowiadamy następująco:

Меня́ зовут́ Виктор. Ja mam na imię Wiktor.

Тебя́ зовут́ Ирина́. Ty masz na imię Irina.

Вас зовут́ Ирина́. Pani ma na imię Irina.

Его́ (wym. „jewó”) зовут́ Серге́й. On ma na imię Sergiej.

Её́ зовут́ Ната́ша. Ona ma na imię Natasza.

Zwracając się oficjalnie do innych osób lub mówiąc o osobach, z którymi nie jesteśmy po imieniu, używamy obok imienia tzw. imienia odojcowskiego (otcziestwa). Jest to forma grzecznościowa.

Imię odojcowskie tworzy się od imienia ojca, na przykład:

Борис Петрович (tzn. Borys syn Piotra)

Анна Викторовна (tzn. Anna córka Wiktora)

Pytamy więc:

Вас зовут Борис Викторович? Pan ma na imię Borys Wiktorowicz?

Их зовут Мария Ивановна и Юрий Петрович? Oni mają na imię Maria Iwanowna i Jurij Pietrowicz?

Oficjalną formą grzecznościową jest zwracanie się do osób w liczbie mnogiej. O imię pytamy: **Как вас зовут?** Odpowiada to polskiej formie – Jak pan (pani) ma na imię?

2. Rosyjską spółgłoskę **ш** wymawia się zawsze twardo. Pisane po niej samogłoski jotowane, czyli **е, ё, ю, я** oraz samogłoska **и** nie powodują jej zmiękczenia, np.: **шеф, Саша – Сашаи, Маша – Машаи.**

5. Posłuchaj, powtórz, przeczytaj:

шеф, Саша – Саше – Сашаи, Маша – Маше – Машаи.

Наташа – Наташе – Наташаи, наш – наше – наши.

6. Przeczytaj tekst pisany.

Как тебя зовут? Меня зовут Катя. Как зовут брата Ани? Его зовут Дима. Как зовут сестру Ани? Её зовут Нина. Как вас зовут? Меня зовут Андрей Петрович.

Klucz do ćwiczeń

2. Меня зовут.... Брата Ани зовут Дима. Сестру Ани зовут Нина. Шефа дяди зовут Борис Андреевич. **3.** Как тебя зовут? Её (Сестру Ани) зовут Нина. Как вас зовут? Меня зовут Федорович. А его как зовут? Его зовут Максим Антонович. **4.** Меня зовут Петя. Её зовут Рената, а его – Печек. А как тебя зовут? Как вас зовут? Как вас зовут?

4. Где ты живёшь? Где вы живёте?

Litery rosyjskie drukowane: Л, л – ł Ж, ж – ż Ъ – (znak miękkie)
Ы – y Ц, ц – c

Litery rosyjskie pisane: Л л Ж ж ъ
ы ц ц

1. Posłuchaj, powtórz, przeczytaj:

A: Та́ня, где ты живёшь?

B: Я живу́ в Москвѣ на Арба́те, а ты?

A: Я живу́ в Гда́ньске на у́лице Садо́вой.

A: Пётр Алекса́ндрович, где вы живёте?

B: Я живу́ в Санкт-Петербу́рге, на у́лице Ге́рцена.

A: А вы – Серге́й Миха́йлович и Анна Петро́вна?

B: Мы то́же живѐм в Санкт-Петербу́рге, на Не́вском проспѣ́кте.

A: Пётр Алекса́ндрович, где живѣ́т семья́ Ю́ры?

B: Его́ семья́ живѣ́т в дере́вне под Москво́й.

Słówka i zwroty

Где ты живёшь? – Gdzie mieszkasz? *на у́лице Ге́рцена* – przy ulicy Hercena

я живу́ в... – mieszkam w...

то́же – również

на у́лице... – przy ulicy...

на Не́вском проспѣ́кте

Где вы живёте? – Gdzie pan mieszka?

– przy Prospekcie Newskim

Я живу́ в Санкт-Петербу́рге.

семья́ – rodzina

дере́вня – wieś

– Ja mieszkam

живѣ́т в дере́вне – mieszka na wsi

w Sankt-Petersburgu.

под Москво́й – pod Moskwą

To warto wiedzieć

? **Арба́т** – jedna z najstarszych ulic w centrum Moskwy, w latach 90-tych XX wieku przekształcona w deptak; popularne miejsce spotkań i spacerów.

Не́вский проспе́кт – główna, reprezentacyjna ulica Sankt-Petersburga. Jej długość – 4 kilometry.

Zapamiętaj

Formy osobowe czasownika **жить** (mieszkać):

я	жив- у	мы	жив- ём
ты	жив- ёшь	вы	жив- ёте
он			
она́	жив- ёт	они́	жив- у́т
оно́			

2. Powiedz po rosyjsku, gdzie mieszka (gdzie mieszkają):

Tania,

Marta,

Paweł Aleksandrowicz,

Sergiej Michajłowicz i Anna Pietrowna,
rodzina Jury.

3. Powiedz po rosyjsku, gdzie mieszkasz.

4. Zapytaj o miejsce zamieszkania:

– Adama

– Anię i Olę.

5. Uzupełnij dialogi:

– Пётр, ты в По́знани? – Вы на улице Садо́вой?

– Да, я в По́знани. – Нет, мы на Ми́лой.

А ты где ? – А кто на Садо́вой?

– Я в Гда́ньске. – Там Ада́м и Ире́на.

6. Powiedz to po rosyjsku.

Mieszkam w Warszawie. Brat mieszka w Poznaniu, a siostra w Gdańsku. Ciocia i wujek mieszkają w Krakowie. Rodzina Ani mieszka na wsi. Katia i Jura mieszkają w Moskwie, a Borys mieszka w Sankt-Petersburgu.

To trzeba wiedzieć

Rosyjską spółgłoskę **л** (l) wymawia się dotykając końcem języka do górnych zębów, na przykład: **ло́дка** (łódka), **ла́мпа** (lampa).

Litera **л** służy zarówno do oznaczania spółgłoski **l**, jak i spółgłoski **l**. Wymawia się ją jak **l** wówczas, gdy występuje po niej znak miękki **ь**, **и** lub **е**, **ё**, **ю**, **я**,
na przykład:

у́лица – ulica	Оле́г – Al'ek	ле́н (len) – l'on
Люба – L'uba	Ко́ля – Kol'a	

Rosyjskie spółgłoski **ж** i **ц**, podobnie jak **ш**, wymawia się zawsze twardo, np.:

живу́ – żywu	жизнь – żyt'	на улице Герцена – na ulice G'ercena
це́на – cena	цирк – cyrk	ци́фра – cyfra

ь znak miękki jest literą, która nie oznacza głoski. Pełni on kilka różnych funkcji:

- oznacza miękkość poprzedzającej go spółgłoski, np.: **Гда́ньск, ко́нь**, a także w zakończeniach bezokolicznika większości czasowników, np.: **жизнь, спать**;
- występuje zawsze w końcówce 2 os. l. poj. czasowników w czasie teraźniejszym, np.: **ты живёшь, ты спишь**;
- gdy występuje po spółgłosce, a przed samogłoskami jotowanymi **е, ё, ю, я** pełni wówczas funkcję rozdzielającą, tj. oddziela w wymowie spółgłoskę od następującej po niej samogłoski jotowanej, np.: **се́мья** – s'emja **здо́ровье** (zdrowie) – zdrowie.
Samogłoski jotowane wymawiamy wówczas jako je, ja, ju, jo, czyli tak samo jak na początku wyrazu lub po samogłosce.

2. Таня живёт в Москвѣ на Арбатѣ. Марта живёт в Гданьске на улице Садовой. Павел Александрович живёт в Санкт-Петербурге, на улице Гёргена. Они (Сергей Михайлович и Анна Петровна) живут в Санкт-Петербурге на Невском проспекте. Семья Юры живёт в деревне под Москвой. 3. Я живу в.... 4. Адам, где ты живёшь? Аня, Оля, где вы живёте? 5. живёшь, живу, живёшь, живёте, живём, живёт, живут 6. Я живу в Варшаве. Брат живёт в Познани, а сестра в Гданьске. Тётя и дядя живут в Кракове. Семья Ани живёт в деревне. Катя и Юра живут в Москвѣ, а Борис живёт в Санкт-Петербурге.

Klucz do ćwiczeń

Я же ны живу в Москвѣ на улице Арбат.
А я живу в Гданьске на улице Садовой. Тётя
Александрович, где вы живёте?
Я живу в Санкт-Петербурге, на улице Гёргена.
Я же живу в деревне под Москвой.

8. Przeczytaj tekst pisanym.

лодка, лампа;
 улица, Олег, лён, Люба, Коля;
 живу, жить, на улице, пена, пирк, цифра;
 жить, спать, ты живёшь, ты спишь;
 семья, здровье.

7. Posłuchaj, powtórz, przeczytaj:

5. Кто ты? Где ты работаешь?

Litery rosyjskie drukowane:

Щ, щ – szcz

Ь – znak twardy

Litery rosyjskie pisane:

Щ, щ

ь

1. Posłuchaj, powtórz, przeczytaj:

СЕРГЕЙ: Пáвeл Алeксáндрoвич, ктo вы?

ПÁВЕЛ: Я инжeнёр.

СЕРГЕЙ: А гдe вы рaбóтaeтe?

ПÁВЕЛ: Я рaбóтaю нa aвтoзaвóдe. А вы ктo, Сeргéй Микháйлoвич?

СЕРГЕЙ: Я экoнoмíст. Я рaбóтaю в бáнкe.

СЕРГЕЙ: Пáвeл Алeксáндрoвич, вaш сын ужé рaбóтaeт?

ПÁВЕЛ: Нeт, он eщё студéнт, нo ищeт сeбé рaбóтy.

СЕРГЕЙ: И кaк, нaшёл?

ПÁВЕЛ: Пoкá нeт, нo он читáeт вce oбъявлeния o рaбoтe. Он eё быстрo нaйдёт.

Слówka i zwroty

Ктo вы? – Kim pan (pani) jest?
(zależnie od sytuacji pytanie to może dotyczyć zawodu, statusu społecznego, narodowości, itp.)

Я инжeнёр. – Jestem inżynierem.

Гдe вы рaбóтaeтe? – Gdzie pan pracuje?

Я рaбóтaю нa зaвóдe (в бáнкe)
– Pracuję w fabryce
(w banku).

aвтoзaвóд (aвтoмoбíльный зaвóд) – fabryka samochodów

ужé – już

Он eщё студéнт. – On jest jeszcze studentem.

ищeт сeбé рaбóтy – szuka pracy dla siebie

нашёл – znalazł

oбъявлeния – ogłoszenia

быстрo нaйдёт – szybko znajdzie

2. Odpowiedz na pytania:

*Кто Пáвeл Алeксáндрoвич?**Кто Сeргéй Микáйлoвич?**Кто сын Пáвeлa Алeксáндрoвичa?*3. Posłuchaj, a następnie przeczytaj zdania. Zwróć uwagę na formy osobowe czasowników **жить** i **работать**.*Я **живу́** и **работаю́** в Крáковe.**А гдe ты **живёшь** и **работаeшь**?**Игорь **живёт** в Москвe и там **работает**.**Мы **живём** и **работаем** в Варшáвe, а вы гдe **живёте** и **работаете**?**Люба и Дима **живу́т** и **работают** в О́мскe.*

Zapamiętaj

- ! Czasownik **жить** (którego odmiana została podana w lekcji 4. i takie czasowniki jak **работать**, **читать** (czytać), **делать** (robić) należą do koniugacji I. Bezokolicznik tych czasowników, tak jak większości czasowników rosyjskich, zakończony jest na **-ть**.

W 1. os. I. poj. występuje zakończenie **-у** lub **-ю**, aw 2. os. I. poj. zakończenie **-eшь** (gdy akcent pada na temat wyrazu) lub **-ёшь** (gdy akcentowana jest końcówka).W 3. os. I. mn. czasowników I koniugacji występuje zakończenie **-ут** lub **-ют**.W końcówce 2. os. I. poj. zawsze piszemy na końcu znak miękkiej spółgłoski **ш**.

я	рабо́та-ю	жив-у́	мы	рабо́та-ем	жив-ём
ты	рабо́та-eшь	жив-ёшь	вы	рабо́та-ете	жив-ёте
он					
о́на	рабо́та-ет	жив-ёт	они	рабо́та-ют	жив-у́т
оно́					

Запоминай

- Do koniugacji I należą również czasowniki **искать** (szukać) i **найти** (znaleźć).
- Часовник **найти** ma bezokolicznik zakończony na **-ти**. To zakończenie jest zawsze akcentowane.

Podobnie jak w języku polskim, większość czasowników rosyjskich ma dwie postaci: dokonaną i niedokonaną.

Часовник **найти** jest czasownikiem dokonanym, w związku z czym występuje tylko w czasie przyszłym prostym i przeszłym. (W odróżnieniu od czasowników niedokonanych, które występują we wszystkich czasach, z tym, że tworzą czas przyszły złożony, o czym będzie mowa w lekcji 13.)

Звращай uwagę, że формы czasu przyszłego czasowników dokonanych są takie same, jak формы czasu teraźniejszego czasowników niedokonanych.

Porównaj odmianę **найти** (czas przyszły prosty) i **жить** (czas teraźniejszy).

я	<i>ищ-ѹ</i>	<i>найд-ѹ</i>	мы	<i>ищ-ем</i>	<i>найд-ѐм</i>
ты	<i>ищ-ешь</i>	<i>найд-ѐшь</i>	вы	<i>ищ-ете</i>	<i>найд-ѐте</i>
он					
она́	<i>ищ-ет</i>	<i>найд-ѐт</i>	они	<i>ищ-ут</i>	<i>найд-ѹт</i>
оно́					

4. Уzupełnij dialogi czasownikami **жить** i **рабoтaть** w odpowiedniej formie.

– *Антoн Пáвлович, где вáша семья́?*

– *Мы с жeнoй ... в Тoмске, а нáши дeти в Смoлeнске.*

А ты, Сáша, ещѐ в Москвѐ?

– *Да, я в Москвѐ и моѐ родѣтели тoжe здeсь*

– *Нáдя, ты в бáнке?*

– *Да, я в бáнке.*